

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.н. Вяра Красиминова Славянска,
Академия на МВР – гр. София

на дисертационен труд за присъждане на научна степен '**доктор на науките**' по професионално направление 3.7 „Администрация и управление“, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство“

Автор: Яцек Сташяк

Тема: Суверенитет на доходите и разходите като потенциал за управление на бюджетите на полските местни самоуправления

Участвам в състава на научното жури съгласно заповед на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър” № 987 от 16.12.2021 г.

Обща характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е разработен в обем от 206 страници и включва въведение, изложение в пет глави, заключение, три приложения и списък с използвана литература. Основният текст съдържа 53 таблици. Библиографията се състои от 126 литературни източника (на английски и полски език).

Децентрализацията е една от най-дискутираните съвременни теми, в резултат на което непрекъснато се предлагат нови модели, подходи и стратегии. Наложено е схващането, че в добре работещите държави решенията се вземат на възможно най-близко до хората ниво. Когато местните власти, в случая с Полша – поветите, воеводствата и гмините, разполагат с право-

мощия за самостоятелно вземане на решения и реална способност (включително необходимите ресурси) да управляват съществена част от обществените дела на своя отговорност, проблемите се решават най-бързо, лесно и ефективно, което води до подобряване на услугите за гражданите и бизнеса. Общо взето, колкото повече възможности за вземане на фискални решения на регионално и местно ниво съществуват, толкова по-балансирано е общото стопанско развитие на държавата и съответно по-висока е обществената ефективност на публичните разходи.

В този дух е и формулираната от автора основна изследователска хипотеза, а именно – „колкото по-висока е степента на децентрализация, толкова по-висока е ефективността на управлението на публичния сектор на местно ниво“. Насочването към ефективността на фискалната децентрализация чрез количествено оценяване на нейното влияние върху функционирането на местното управление, се отличава с неоспорима важност и значимост. Актуалността на дисертационния труд се подкрепя от липсата на комплексно изследване на формирането на бюджетния суверенитет на органите на местна власт в Полша. Въпреки наличието на множество теоретични и емпирични разработки, голяма част от проблемите, свързани със суверенитета на приходите и разходите на местните власти, все още не са задълбочено анализирани.

Освен изборът на тема, други положителни моменти са следните:

- изчерпателно представяне на концептуалната рамка на изследването във въведението на труда, включваща актуалност и значимост на темата, обект, предмет, изследователска хипотеза, цел, задачи, методологична основа и ограничения на изследването;

- аргументиране изпълнението на поставените изследователски задачи, постигането на основната цел и потвърждаването на формулираните четири изследователски хипотези в заключението на труда;

- логично структуриране на изследването в съответствие с решаваните в него задачи – последователно акцентирание върху: децентрализацията на публичните финанси в процеса на формиране на суверенитет на разходите на полските органи на местна власт; съответствието на предпочитанията за децентрализираните разходи; разходите в процеса на управление от единиците на местното самоуправление; перспективите за развитие на органите на местна власт в аспекта на фискалната децентрализация; ротацията на войтовете, бурмистрите и президентите и нивото на фискален суверенитет;

- демонстрирани способности за прилагане на количествени и качествени изследователски методи, подходящи за постигане на поставената цел и решаване на дефинираните задачи, включително анализиране на голямо количество актуални статистически данни;

- използване на достатъчен брой информационни източници, релевантни на разглежданата проблематика;

- формулиране на препоръки с висока потенциална практическа полезност за бюджетното управление на местните власти в Полша;

- популяризиране на по-важните изследователски резултати чрез 27 научни труда, включително монографии, научни статии и доклади. За предизвикания интерес свидетелстват посочените 27 цитирания.

Приноси

Разработеният дисертационен труд допринася за обогатяване на съществуващото знание и най-вече практика в областта на фискалната децентрализация. В автореферата Яцек Сташяк е систематизирал основните си теоретични и практико-приложни приноси, които приемам като достатъчно значими за науката и практиката и отговарящи на реалните резултати и постижения в неговата изследователска работа.

Критични забележки

Нямам съществени забележки към съдържанието на дисертационния труд. Въпреки това считам, че неговата стойност би се повишила чрез:

- засилване на аналитичния момент – би било полезно резюмето след всяка глава да съдържа конкретни изводи и обобщения, а не само сбито да преразказва вече изложеното;
- балансиране обема на главите чрез тяхното логическо реструктуриране или окрупняване (особено забележим е дисбаланса по отношение на четвърта и пета глава);
- коригиране номерацията на таблиците – понастоящем не е точна, а все пак техническото оформяне на труда е важно.

Заклучение

В обобщение, дисертационният труд има характер на завършено научно изследване, посветено на важен изследователски проблем и отговарящо на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за прилагането му и Правилника на ВСУ „Черноризец Храбър“.

Предвид гореизложеното, с убеденост предлагам на уважаемото научно жури да присъди научната степен ‘доктор на науките’ на Яцек Сташяк в професионално направление 3.7 „Администрация и управление“, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство“.

09.01.2022 г.

Изготвил становището:

Проф. д.н. Вяра Славянска